జీవన పోరాటం

-మంథా భానుమతి

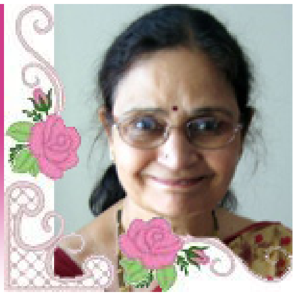

(గత సంచిక తరువాయి)

6

"యమునా! ఏదీ ఈ పిల్ల. మధ్యాహ్నం నుంచీ కనిపించడంలేదు."

కంచల్లో అన్నాలు పెట్టి కావేరిని అడిగింది సుందరి.

చీకటి పడి చాలాసేపే అయింది. వీధి దీపాలు వెలిగాయి.

కరెంటు దీపాలు వచ్చి ఏడాది అవుతోంది.

అప్పట్నుంచీ రోడ్ల మీద సందడి ఎక్కువయింది.

దీప స్థంభాల దగ్గర నుంచుని కూరగాయల ధరల దగ్గర్నుంచి రాజకీయల వరకూ చర్చలు చిన్న పిల్లల దొంగా పోలీస్ ఆటలు మాధాకవళం వాళ్ళ కేకలు ఒకటేమిటి, రకరకాలు.

యమునకి ఎనిమిదేళ్ళు నిండాయి.

నరహరి గుంటూరులోనే స్థిరపడినట్లు అయిపోయింది.

పండరీపురంలో చిన్న ఇల్లు కూడా కట్టాడు. ముందు తాటాకులు కప్పిన వరండా, వెనుక పెద్దహాలు, హాలుపక్క గది. హాలు వెనుక మళ్ళీ వరండా ఒక పక్కగా వంటిల్లు. వీధిగుమ్మానికి ఎదురుగా తులసికోట.

ఇంటిముందున్న స్థలంలో, మందార చెట్లు, డిసెంబరు, ముళ్ళగోరింట, చేమంతి మొక్కలు. మల్లి, జాజితీగలు.

క్రోటన్లు ఇంట్లోకి వచ్చే వాళ్ళకి స్వాగతం పలుకుతుంటాయి. పెరట్లో, అరటి, రకరకాల పాదులు, కరివేప, జామచెట్లు. తోట అంతా కావేరి శ్రమ ఫలితమే.

ఆ ఏడే యస్సెల్సీ పరీక్షలు రాసింది కావేరి.

ఖాళీ ఉన్నప్పుడు సుందరి కూడా తోటలోనే ఉంటుంది.

నరహరి, ప్రసాదం, పిళ్ళై అని మద్రాసతను. ముగ్గుర్నీ దక్షిణ భారతం మొత్తానికి వాళ్ళ కంపెనీ సేల్స్ మేనేజర్లుగా నియమించారు. దాంతో కాంపులు ఎక్కువయి పదిరోజులకంటే ఇంట్లో ఉండట్లేదు.

"చిన్నక్కా, నేనూ ఒంటిగంటకే బడి నుంచి వచ్చేశాంగా. నన్ను ఇంట్లో దింపేసి ఎక్కడికెళ్ళిందో ఏమో" చేతులు తిప్పుతూ అన్నాడు ఆనంద్.

బ్రాడీపేటలో ఉన్న పాండురంగ విద్యాలయంలో యమున ఐదు, ఆనంద్ మూడో క్లాసులు చదువుతున్నారు.

చీకటి పడేవరకూ పెత్తనాలు చేసి వస్తుంది యమున. దానికి తోడు సినిమాల పిచ్చి.

ఆ వయసులో కూడా ఒక్కతైనా వెళ్ళిపోగలదు. ఎంతదూరమయినా సరే. తండ్రి ఇంట్లో ఉండడు. అమ్మని ఏమార్చడం ఎంతసేపు. అప్పుడప్పుడు సుందరికి వీరావేశం వచ్చి నాలుగు వాయిస్తుంది.

రెండురోజులు బుద్ధిగా ఉంటుంది. మళ్ళీ మామూలే.

"ఈ పాటికి వచ్చేయాలే" కావేరి స్వగతంలా అనుకుంది.

"ఎక్కడ్నించీ"

"మధ్యాహ్నం పక్కింటి అత్తయ్యగారు వాళ్ళూ సినిమాకి వెళుతుంటే వాళ్ళతో కూడా" కావేరి సణిగింది.

"నాకు చెప్పద్దుటే. ఇంతసేపేంటి. మొదటాట మొదలెట్టి కూడా చాలాసేపయుంటుంది. ఒకసారి వాళ్ళింటికి వెళ్ళిచూడు"

కావేరి పరుగెత్తుతూ వెళ్ళి గోడకొట్టిన బంతిలా తిరిగొచ్చింది, ఏడుపు మొహంతో.

"వాళ్ళు వచ్చి చాలాసేపయిందమ్మా. అరడజనుమంది పిల్లలున్నారుట. అరటిక్కెట్టుకి డబ్బులిచ్చి, వాళ్ళతోనే వెళ్ళిందిట. ఇంటికి రాలేదా. వచ్చిందనుకున్నానే. అంటున్నారు అత్తయ్యగారు."

"అయ్యో అయ్యో. పదేళ్లైనాలేని పిల్ల ఎక్కడి కెళ్ళిపోతుందే? ఇది చిన్నప్పట్నుంచీ అంతే కాల్చుకుతింటోంది. ఎక్కడని వెదకనూ. మగదక్షతలేని ఇల్లైపోయింది" సుందరి కళ్ళలోంచి నీళ్ళు కారిపోతున్నాయి. కంఠం బొంగురుపోయింది.

"ఏ సినిమా కెళ్ళిందో చిన్నక్క. నన్ను పంపమంటే పంపవుకానీ" నిష్ఠూరంగా అన్నాడు ఆనంద్.

"బావుందిరా పెళ్ళి వాళ్ళది పెళ్ళి హడావుడీ, అడుసు కళ్ళవాళ్ళది దోమల హడావుడిలా ఉంది నీ వరస. పిల్లేమయిందో అని నే ఛస్తుంటే"

కావేరికి చటుక్కున తట్టింది.

"ఉండమ్మా ఏ హాలో కనుక్కొస్తాను" పక్కింట్లోకి పరుగెత్తింది.

"హరిహరమహలట. మామయ్యగారు కనుక్కొస్తానని వెళ్ళారు."

సుందరి గట్టిగా నిట్టూరుస్తూ, గేటు దగ్గరకెళ్ళి, అక్కడే నిల్చుంది.

"ఏవనుకోకండి వదినగారూ పిల్లల సందట్లో పడి నేనూ చూసుకోలేదు. ఇంటికి దారి తెలీక హాలు దగ్గరే కూర్చుండిపోయుంటుంది. కూడా మా రెండో వాడు వెళ్ళాడు. వచ్చేస్తుంటారు లెండి."

పక్కింటావిడ సానుభూతి వాక్యాలు పలుకుతోంది.

"అమ్మా అదిగో యమున, మామయ్యగారితో కబుర్లు చెపుతూ వస్తోంది. ఐసు ఫ్రూటుకూడా చప్పరిస్తూ" ఆనంద్ అరిచాడు.

ఏమీ ఎరగనట్లు నవ్వుతూ వచ్చింది యమున.

ఆనంద్ ఉడుక్కుంటుంటే మరింత పళ్ళికిలిస్తూ.

సుందరికి కోపం నషాళానికి కంటింది. కష్టమ్మీద ఆపుకుంది.

"హాల్లో ఖాళీ సీటు మీద నిద్రపోతోందమ్మా. మా వాడు వాళ్ళు కూర్చున్న సీట్లు గుర్తుపెట్టుకున్నాడు కనుక సరిపోయింది. లేకుంటే రాత్రంతా అక్కడే ఉండేదేమో"

పక్కింటాయనకి నమస్కారం పెట్టి కళ్ళతోనే కృతజ్ఞతలు తెలిపి యమునని బరబరా లోపలికి ఈడ్చుకెళ్ళింది సుందరి.

"ఇంకెప్పుడైనా చెప్పకుండా వెళతావా "వీపు మీద ఒక్కటిచ్చి, మూలకి తీసుకెళ్ళి కుదేసింది.

యమునకి సినిమా చూసిన ఆనందం అంతా ఆవిరైపోగా వెక్కుతూ, కాళ్ళు జాపుకుని అలాగే కూర్చుంది, మొండిగా అమ్మకేసి చూస్తూ. సుందరి లోపలికి వెళ్ళి మంచం మీద వాలిపోయింది తల పట్టుకుని. భగవంతుడా ఈ పిల్లని ఎలాగ పెంచడం.!?

ఎంతసేపటికో ఆనంద్ చేతిని తడుతుంటే లేచింది.

కావేరి లైబ్రరీ నుంచి తెచ్చుకున్న నవల చదువుతూ కూర్చుంది.

"అమ్మా! ఆకలేస్తోంది. అన్నం పెట్టవూ?" ఆనంద్ మొహం పీక్కుపోయింది. గోడ గడియారం తొమ్మిది కొట్టింది. సుందరికి కూడా నీరసం అనిపించింది.

కావేరి లేచి పెద్ద కంచంలో పప్పులుసు అన్నం కలిపి, నెయ్యేసి పట్టుకొచ్చింది. సుందరి లేచి మొహం చేతులూ కడుక్కుని, ముద్దలు చేసి పెట్టసాగింది.

"అమ్మా కూరేంలేదా? చిన్నక్క తినొద్దా?"

ఆనంద్ నిద్రకళ్ళతో అడుగుతుంటే గుర్తుకొచ్చింది.

వంటింట్లోంచి అరటికాయవేపుడు ముక్కలు తెచ్చి, గోడకానుకుని, నేలమీదే పడుకుని నిద్రపోతున్న యమునని లేపబోయింది. ఊహూ. తన వల్లకాలేదు. అక్కడే దుప్పటి కప్పి, తలకింద దిండు పెట్టి యమున జుట్టు సవరించింది ప్రేమగా.

"పెంకిపిల్లా ఎలా బ్రతుకుతావే ఎప్పటికొస్తుంది తీరు" అనుకుంటూ లేచింది. కంట్లోంచి రెండు చుక్కలు రాలాయి.

తండ్రి ఇంటిపట్టున ఉండి చూసుకుంటే ఎలా ఉండేదో?

"అమ్మా.. ఇంకా చిన్నపిల్లమ్మ అది. బెంగపెట్టుకోకు. దా నువ్వు కూడా అన్నం తిను. నీకోసమే కూర్చున్నా"

కావేరి తమ్ముడికి తినిపించి పడుక్కోబెట్టి వచ్చి చెయ్యి పట్టుకుని తీసుకెళ్ళింది.

●●●

"యమునా ఈలెక్క సరిగ్గా చెయ్యి. ఆన్సర్ తప్పొచ్చింది చూడు. అసలు కుదురుగా కూర్చుని బుర్రకెక్కించుకోవేమే? తమ్ముడు చూడు. ఇలా చెపితే అలా అల్లుకుపోతాడు" కావేరి ఆనంద్‌నీ, యమునని కూర్చో పెట్టి చదివిస్తోంది.

యమున సెకండ్ ఫారం చదువుతోంది.

ఆనంద్ ఇంటూఫస్ట్‌ఫారం పరీక్ష రాసి అందులో చేరాడు. ఒక ఏడు కలిసొస్తుంది. ముందు ముందు ఎందుకైనా పనికొస్తుందని చేర్పేశాడు నరహరి.

"చదివి ఏం చెయ్యాలక్కా? నువ్వు చూడు. యస్సెస్సెల్సీ స్కూలు సెకండ్ వచ్చావు. నిన్ను కాలేజీలో చేర్పించారా? అలాగే నేనూ. పెళ్ళి చదువుకి ఇది చాల్లే."

ఆరిందాలా మాట్లాడుతున్న యమునని తీక్షణంగా చూసింది సుందరి.

అంతకంటే ఏమీ చెయ్యలేదు. యమున చెప్పింది నిజమే. కావేరి పధ్నాలుగేళ్ళకే స్కూలు ఫైనల్ పాసయినా ఇంట్లో కూర్చోపెట్టారు, సంబంధాలు చూద్దామని.

అప్పటి వరకూ కుటుంబంలో ఆడపిల్లలు కాలేజీకి వెళ్ళలేదు మరి. చుట్టుప్రక్కల అందరాడపిల్లలూ కాలేజీకి వెళుతుంటే కావేరీ లైబ్రెరీ పుస్తకాలతో, ఉషా కంపెనీవాళ్ళు పెట్టిన కుట్టు సెంటర్లో కుట్టు నేర్చుకుంటూ, అమ్మకి వంటలో, ఇంటిపనుల్లో సహాయం చేస్తూ కాలక్షేపం చేస్తోంది.

"నేను మాత్రం నీలాగా అంట్లు తోమనక్కా. టైపు షార్ట్ హాండు నేర్చుకుని ఏదో ఉద్యోగంలో చేరిపోతా. ఇంట్లో మాత్రం కూర్చోను." యమునకి పదకొండేళ్ళకే ఎక్కడ్లేని రోషమూ, అక్కని చదివించట్లేదని కోపమూ.

నరహరి అన్నన్ని ఊళ్ళు తిరిగినా, తండ్రి మాటకాదనలేదు.

గిరి బొటాబొటిగా థర్డ్ క్లాసులో బియ్యే పాసయి రాజమండ్రిలోనే కాలేజీలో ఆఫీసులో పనిచేసి, ఇరవై ఒక్కేళ్ళు నిండాక, నరహరి తన కంపెనీలో రిప్రజెంటేటివ్‌గా వేయిస్తే అందులో చేరాడు.

పని బాగా చేస్తున్నాడని పేరు తెచ్చుకుంటున్నాడు.

విష్ణు ఇంజనీరింగ్ అయి, బొంబాయిలో ఒక కాంట్రాక్టర్ దగ్గర చేరాడు. అతనికీ పెళ్ళయింది. ముగ్గురమ్మాయిలు. ప్రతీ సంక్రాంతి పండక్కి అందరూ ధవళేశ్వరంలో కలుస్తుంటారు. బలరామయ్యగారికి అరవైఏళ్ళు నిండినా వీధి బడి నడుపుతూనే ఉన్నారు.

అమ్మాజీకి ఆలశ్యంగా కడుపు పండిందికానీ ఆ తరువాత ఐదుగురు పిల్లలు పుట్టారు. ఆఖరి కానుపులో గర్భ సంచి తీసెయ్యవలసి వచ్చింది.

నరహరి చిన్న చెల్లెలు శారదకి నలుగురు పిల్లలు.

అప్పుడప్పుడే ఫామిలీ ప్లానింగ్ ఆపరేషన్లు ప్రచారంలోకి వస్తున్నాయి.

శారద భర్త వెళ్ళి ఆపరేషన్ చేయించుకుని వచ్చాడు.

నరహరి ఎవరికీ చెప్పకుండా బొంబాయి ఆఫీసు పనిమీద వెళ్ళినప్పుడు ఆనంద్ పుట్టిన వెంటనే ఆ పనిచేశాడు.

అరవైయ్యో దశకంలో అడుగుపెట్టబోతుండగా అందరికీ కొంత అవగాహన వచ్చింది. కుటుంబాన్ని ఎలా నియంత్రించుకోవాలో.

●●●

ఒక సంక్రాంతికి ధవళేశ్వరంలో అందరూ కలిసినప్పుడు.. ..

కావేరికి పదిహేడేళ్ళు వచ్చేశాయి.

బలరామయ్య తెచ్చిన సంబంధాలు ఏవీ నరహరికి నచ్చట్లేదు.

ఈ మాఘమాసంలో ఎలాగైనా పెళ్ళి చేసెయ్యాల్సిందే అని సుబ్బులు కూడా పట్టుపడుతోంది. యమున థర్డ్ పారం చదువుతోంది. పరీక్షలవగానే హైయర్ఫార్మ్..

కొత్తబిల్డింగ్‌లో పాఠాలు, చాలా ఉత్సాహంగా ఉంది.

ఆ రోజే భోగిపండుగ.

అప్పుడే భోగి మంటలు అయి, ఒక్కొక్కళ్ళే తలంటి స్నానాలు చేస్తున్నారు. సగం మండువా ఇల్లయినా, పెరటి వరండా చాలా పెద్దది. దానికి కటకటాలు పెట్టించి, ఒక చివర పెద్దగది కట్టించాడు విష్ణు. ఈ చివర్నుంచాచివరికి మండువాలో, కటకటాల్లో పక్కలు వేసేస్తారు రాత్రి. పగలంతా పిల్లలు పెరట్లోనే ఆటలు, పాటలు. పెద్దడేగిసాడు నీళ్ళు సలసలామరుగుతుంటే ఒకళ్ళ తరువాత ఒకళ్ళు, మగపిల్లలు స్నానాలు అవుతున్నాయి.

బాత్రూం ఒక్కటే ఉంది కనుక ఆడపిల్లలది ఆలశ్యం అవుతోంది.

మంచు తెరలు అప్పుడప్పుడే కరుగుతున్నాయి.

యమున, కావేరి వీధిలో వేసిన ముగ్గులుకి రంగులు అద్దుతున్నారు.

బొంబాయి నుంచి విష్ణు కూతుళ్ళు, లీనా, సోనీ, రాజీ రకరకాల రంగులు తెస్తారు అక్కడ బాగా దొరుకుతాయని. కావేరి గొబ్బిళ్ళు కూడా పెట్టింది.

సంక్రాంతిలక్ష్మి నిండుగా ముస్తాబయి వాకిట్లోకి వచ్చినట్లుగా ఉంది.

గిరి నీళ్ళడేగిసా దగ్గర ఉన్నాడు. వేణ్ణీళ్ళు తీస్తుంటే చన్నీళ్ళతో నింపుతూ కింద మంట సరిచేస్తూ.

అంతలో వీధిలో సైకిలు గంట మోగింది.

నరహరి అప్పుడే స్నానం చేసి తలతుడుచుకుంటూ, వీధరుగు మీద నిలబడి ముగ్గులు చూస్తున్నాడు. ఎవరా అని కళ్ళు చికిలించాడు.

"టెలిగ్రాంసార్."

నరహరి గబగబా మెట్లుదిగి, సంతకం పెట్టి తీసుకుని చదివాడు.

"అమ్మా! తాతగారు ఇంకలేరమ్మా"

సుబ్బులు ఆదరాబాదరా అడుగులు వేస్తూ వచ్చింది.

ఎక్కడి వాళ్ళక్కడ పనులు ఆపేసి అందరూ మండువాలోకి చేరారు. ఏం చెయ్యాలి?

అందరూ వెళితే ర్యాలిలో ఉండడానికి చోటులేదు.

తర్జన భర్జనలు పడి చివరికి సుబ్బులు, నరహరి, గిరి వెళ్ళాలని నిశ్చయించారు.

బలరామయ్యకి అంతకు ముందే జ్వరం వచ్చి తగ్గింది. ప్రయాణించే స్థితిలో లేడు. బయలుదేరబోతుండగా గిరి అన్నాడు.

"అత్తయ్యా నేను రావట్లేదు. తాతగారికి ఇక్కడ్నుంచే దణ్ణం పెడతా"అంటూనే భోరుమని ఏడుస్తూ కింద కూలబడ్డాడు. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఉండే గిరిని అలా చూస్తుంటే అందరికీ దుఃఖం వచ్చింది. ఎవరికీ ఏమి చెయ్యాలో అర్థం అవలేదు.

"మావయ్యా! ఏడవకు. నేను కూడా వస్తా ర్యాలి. వెళ్దామా? మీ తాతగారిని మళ్ళీ చూడలేవు కదా?"

యమున వెళ్ళి గిరి భుజం పట్టుకుని అడిగింది అమాయకంగా.

యమునకి గిరి అంటే ప్రత్యేక అభిమానం.

అసలు అందరితో దెబ్బలాడ్డంతో పాటు ఆప్యాయంగా ఉండడం కూడా యమున స్వభావం.

తల అడ్డంగా ఊపాడు గిరి. "నిరుడు, నన్ను పెంచిన నాన్నమ్మ పోయినప్పుడే వెళ్ళలేదు. ఇప్పుడు అక్కడ నాకు ఎవరున్నారని వెళ్ళాలి? నాన్నకి నేను ఉన్నానో లేనో కూడా తెలీదు. నాకు అన్నీ మీరే అత్తయ్యా నన్ను రమ్మనద్దు."

"పసి మనసులో పడిన గాయం ఎప్పటికీ మానదేమో. వెయ్యేళ్ళ నాటి ర్యాలి ఋణం దీక్షితుల కుటుంబానికి తీరిపోయినట్లే. కేశవుడు ఉన్న జాడే ఎవరికీ తెలీదు" అనుకున్నాడు నరహరి.

●●●

నరహరి, సుబ్బులు మాత్రం వెళ్ళారు ర్యాలి.

సాలూరు నుంచి సుబ్బులు ఆఖరి చెల్లెలు రాధ, ఆవిడ కొడుకు శివానందం వచ్చారు.

శివానందానికి ఇరవై ఏళ్ళుంటాయి. కుర్రాడు మంచి వర్చస్సుతో బాగా ఉన్నాడు.

చిన్న దీక్షితులుని చూసినట్లే అనిపించింది సుబ్బులుకి.

కేశవుడు ఇంకొంచెం స్తబ్ధుగా తయారయ్యాడు. సూరమ్మ కడవల్తో కన్నీరు కారుస్తోంది. మామగారు లేకపోతే కుటుంబానికి ఆ ఆధారం కూడా లేదు.

అమ్మన్నకి పదిహేనేళ్ళు నిండాయి. పెళ్ళిచెయ్యాలి. ఎవరు చూస్తారు ఇంకా ఇంటినీ, మనుషుల్నీ.

"తిన్నగా ఉంటే ఈపాటికి చేతికందొచ్చిన కొడుకుండేవాడు కదా. చేసుకున్న వాళ్ళకి చేసుకున్నంత మహదేవ" అనుకుంది సుబ్బులు.

"ఉన్నది ఈ కొంపొక్కటే. ఇది అమ్మేసి రావుల పాలెం వెళ్ళిపోతాం. అక్కడే ఏదో కలో గంజో తాగుతాం" సూరమ్మ ముక్కు చీదుతూ అంది, దీక్షితులుగారి పెద్దదినం నాడు.

"ఆ వచ్చిన డబ్బు హారతి కర్పూరంలా హరించేసుకోక బాంకులో వేసుకో. కొంత కాలక్షేపం అవుతుంది" సుబ్బులు సలహా ఇచ్చింది.

"ఏదో చేసుకుంటాంలెండి వదినగారూ. మమ్మల్ని పట్టించుకునే వాళ్ళెవరున్నారు కనుక. ఇదికూడా తల్లిలేని పిల్లయితే పట్నం తీసుకెళ్ళి ఏదో చేద్దురేమో ఎవరైనా. ఎటూ కాకుండా అయిపోయింది."

సూరమ్మ నిష్టూరాలకి సుబ్బులు నిర్ఘాంతపోయింది.

గెంటేసిన సవతి కొడుకుని సాకినందుకు ఇదన్న మాట బహుమానం.

ఇలాంటి వాళ్ళతో మాట్లాడితే అశుద్ధం మీద రాయేసినట్లే.

మారుమాట్లాడకుండా వెనక్కి వెళ్ళిపోయారు నరహరీ, సుబ్బులూ.

అమ్మన్నని చూస్తూనే కడుపు తరుక్కుపోయింది సుబ్బులుకి.

"పిన్నీ మీ అబ్బాయి ఏం చేస్తున్నాడు?" లాంచీలో అడిగాడు నరహరి, సుబ్బులు చెల్లెల్ని.

"ఏవుందిరా బాబూ స్మార్తం నేర్చుకున్నాడు. పౌరోహిత్యం చేస్తున్నాడు విశాఖపట్నంలో. ఈ ఏడు పెళ్ళిచేద్దామనుకుంటున్నాం. పెళ్ళైతే ఇంకా అన్ని శుభకార్యాలకీ వెళ్ళడానికి సులువవుతుంది. బాగనే సంపాదిస్తున్నాడు. సదానంద శాస్త్రిగారని, పెద్దపురోహితుడు. ఆయన దగ్గర శిష్యరికం. జాతకాలు చూడ్డం, ముహూర్తాలు పెట్టడం కూడా వచ్చేశాయి."

తల్లి మాటలకి శివానందం సిగ్గుపడుతూ తలపక్కకి తిప్పాడు.

నరహరికి ముచ్చటేసింది శివానందాన్ని చూస్తే. అప్పుడే అతనికి తట్టింది.

సుబ్బులు కేసి సాలోచనగా చూశాడు. సుబ్బులు తలూపింది.

"పిన్నీ! అమ్మన్నని చూశావుకదా చక్కగా ఉంది. మన శివానందానికి ఈడూ జోడూ. పెళ్ళి బాధ్యత నేనుతీసుకుని చేస్తాను. ఈ ఏడు కావేరి పెళ్ళి చేద్దామనుకుంటున్నాం. అప్పుడే చేద్దాం. కట్న కానుకలు, బైటవాళ్ళెలా ఇస్తారో. అలాగే, నేనూ తమ్ముళ్ళూ కలిపిచేస్తాం. తాతగారి ఆత్మశాంతిస్తుంది, నువ్వు ఆదుకుంటే. అదీ పిల్లలకి ఇష్టమైతేనే."

శివానందం మొహం ఎరుపెక్కింది. చూడగానే తెలిసిపోయింది అతనికి ఇష్టమేనని. రాధ మాత్రం ఆలోచించింది.

"మరి మీ బాబాయిని కూడా?"

"ఒప్పుకుంటారు లేమ్మా! పురోహితుల ఇంట్లోంచి వచ్చిన పిల్లైతే మనకి అనుకూలం." చటుక్కున అని శివానందం నాలికి కొరుక్కున్నాడు.

అమ్మన్న కుందనపు బొమ్మలా ఉంటుంది. ఈడూ జోడూ బాగుంటుంది.

రాధకి తెలుసు, ఎవరికీ అభ్యంతరాలు ఉండవని.

అసలు వచ్చేముందే అనుకున్నారు సాలూరులో, సంబంధం కలుపుకుంటే బాగుంటుందని. కొంచెం బెట్టు చేసింది. మగపిల్లవాడి తల్లికదా.

"అయితే, తిరుగు లాంచీలో వెనక్కి వెళ్ళి మాట్లాడదాం. అత్తయ్య వాళ్ళ అన్నయ్యలు కూడా ఉన్నారు కదా! వాళ్ళందరికీ చెప్పి మాట అనేసుకుంటే, కావేరి పెళ్ళి కుదరగానే చేసేద్దాం, ధవళేశ్వరంలోనే."

●●●

బలరామయ్య చాలా ఆనందంగా ఉన్నాడు. పెద్ద మనవరాలికి పెళ్ళి కుదిరింది మరి.

శారద పెళ్ళి తరువాత ఇంట్లో చేసే ఆడపిల్లల పెళ్ళి.

నరహరి మనస్ఫూర్తిగ ఒప్పుకున్న సంబంధం. కట్నకానుకలు కొద్దిగా ఎక్కువే.

అయితేనేం పిల్లాడు బి.ఏ పాసయి బొంబాయిలో ఉద్యోగం. అంతేకాదు. అమలాపురం దగ్గర, ఇందుపల్లిలో పొలాలు కూడా ఉన్నాయి.

యమునకి మాత్రం పెళ్ళికొడుకు వ్యవహారం నచ్చలేదు.

"మొహం ఎప్పుడూ పుట్టి మునిగిపోయినట్లు పెడుతున్నాడక్కా. నువ్వు సరిగ్గా చూశావా? అసలు ఏదో లోకంలో ఉన్నట్లున్నాడు. ఇంకోసారి చూసి"

"అమ్మో ఇంకోసారా? నాన్నగారికి తెలియదా మనకేం కావాలో"

"నాన్నగారా, నువ్వా అతనితో ఉండాల్సింది? అసలు ఎంత బాగా చదువుతావు. పాఠాలు కూడా బాగా చెపుతావు మా లీలా టీచరులాగా. ఎంచక్కా టీచరు చదువక్కా. మాస్కూల్లోనే పనిచెయ్యొచ్చు."

" మన ఇంట్లో ఆడపిల్లలకి చదువులు చెప్పించరు కదే అందుకే నేను ఏం ఆశలు పెట్టుకోలేదు"

"ప్చ్ నేను మగపిల్లాడిలా ఎందుకు పుట్టలేదో. ఇప్పుడు చూడు పెళ్ళయితే ఎక్కడికో వెళ్ళి ముక్కూ మొహం తెలియని వాళ్ళ దగ్గర బతకాలి. దేముడికి పక్షపాతం."

కావేరి నవ్వుకుంది చెల్లెలి అమాయకత్వానికి.

●●●

సూరమ్మ మొదట అత్తారింటి సంబంధం చెయ్యడానికి ఒప్పుకోకపోయినా, అన్నదమ్ములు నచ్చచెప్పారు.

"నాకు కంచి పట్టుచీర కొంటేనే ఈ పెళ్ళి జరుగుతుంది" సూరమ్మ అంటుంటే, అమాయకత్వమో, గడుసుదనమో తెలియలేదు నరహరికి.

"పెళ్ళే ఎవరో పుణ్యానికి చేస్తుంటే, ఏదో ఉద్ధరిస్తున్నట్లు" సుబ్బులు పళ్ళునూరింది.

విష్ణు ఏమయినా ఆదుకుంటాడేమో కానీ గోపాలం మీద ఏమీ ఆశలేదు. భారం అంతా నరహరిదే.

"నేను కొంటాలే అత్తా!" శివానందం మాట ఇచ్చాడు.

రాధ అదోలా చూస్తున్నా పట్టించుకోలేదు. సుబ్బులు, నరహరి మెచ్చుకుంటున్నట్లు చూశారు.

కావేరీ, అమ్మన్నల పెళ్ళి జరుగుతున్నంత సేపూ సూరమ్మ గొణుగుతూనే ఉంది. సుందరికున్న నగలు, చీరలు తనకి లేవని.

"మగపెళ్ళి వారికంటే దీన్ని సాగదియ్యడమే ఎక్కువైపోయింది. ఎలా అయితేనేం కార్యాలు గట్టెక్కాయి." సుబ్బులు రాజమండ్రి నుంచి పెళ్ళికొచ్చిన కాముడితో అంది.

ప్రకాశం, సరోజిని, వాళ్ళ పాపకూడా వచ్చారు.

నరహరి కంపెనీలో ప్రకాశానికి ఉద్యోగం ఇప్పించి సరోజినికి నచ్చచెప్పి, రాజమండ్రి తీసుకొచ్చాడు. పుట్టింటినుంచి రావలసిన ఆస్థి తెచ్చుకోమని ఇల్లు ఆధునికంగా బాగుచేయించి కొంత డబ్బు బాంకులో వేయించాడు. ప్రకాశం తండ్రి సంతోషంతో కోలుకుని ఇంట్లో నడవగలుగుతున్నాడు.

(కొనసాగింపు వచ్చేసంచికలో)

COMMENTS